

Romà Perpinyà, precursor de l'eix mediterrani

La tesi que la col·laboració entre catalans i valencians beneficiaria econòmicament totes dues parts no és nova. Romà Perpinyà (Reus, 1902-1991) ja ho deia cap a l'any 1932.

L'INTERÈS COL·LECTIU ECONÒMIC A CATALUNYA I VALÈNCIA

UNA DISSERTACIÓ DE ROMÀ PERPINYÀ I GRAU A UNIÓ CATALANA

El dilema que planteja el problema de l'economia catalana i valenciana és el problema de la col·laboració econòmica entre aquestes dues regions, amb el qual s'ha de trobar una solució que beneficiï a ambdues. Aquesta és la tesi principal de la dissertació de Romà Perpinyà i Grau a l'Unió Catalana, publicada el 1932.

La idea que una col·laboració econòmica entre les societats catalanes i valencianes podria ser beneficiosa per a consolidar un eix econòmic a escala europea no és cap novetat. Ara fa 70 anys, Romà Perpinyà Grau, jove economista, llençava una proposta basada en aquest principi. Un principi que presagiava la conformació de l'eix més important de l'arc mediterrani actual: el corredor València-Barcelona. Aquesta idea va ser defensada a la seu d'Unió Catalana el 1932, en una conferència editada per la revista *Economia i Finances*.

El context en què Perpinyà dicta la seua conferència el connecta amb la modernitat més absoluta del seu temps. Si des del seu càrrec a València, un reusenc explicava el 1932 a Barcelona els beneficis de pensar conjuntament l'economia, des de Ginebra, Aristide Briand, ministre d'Afers Estrangers del Govern de França, a penes dos anys abans, proposava articular les economies regionals i un govern conjunt per a Europa. El paral·lisme entre ambdues situacions no és casual. El català coneixia i treballava els documents del francès. Fet i fet, Perpinyà seguia la tesi de Briand i situava, des del títol mateix de la seua intervenció, en l'àmbit de la política econòmica, dels interessos geogràfics comuns, el context de les relacions de les societats de l'eix mediterrani.

Una de les virtuts del text de Perpinyà Grau va ser la de posar a l'abast de catalans i valencians les darreres tendències europees en matèria econòmica i regional. Així, afirmava: "Penseu que a tot Europa s'estudia la col·laboració econòmica: que tot Europa està en el període reconstruïu iniciat per Briand en el seu memoràndum famós..." I s'entesta a fer entendre que la cooperació econòmica entre Catalunya i el País Valencià era —i encara ho és, no ho oblidem—, la materialització d'un procés quotidià a la resta del continent: "...les actuals tendències són de formació d'unions regionals europees [...] i s'està tractant de reconstruir econòmicament Europa des de baix".

Però més enllà del context, l'aportació de Romà Perpinyà a la idea d'un arc mediterrani on la dorsal fonamental l'articula l'eix València-Barcelona es concreta en algunes idees: coordinació, cooperació econòmica, coneixement mutu i infraestructures cap a Europa. En primer lloc, la necessitat d'abandonar l'unilateralisme davant els problemes de l'economia mundial i d'associar-se amb els veïns: "Mai triomfarà qui es queda sol. Es precisa la col·laboració per al progrés general", escriu Perpinyà, presagiant el que avui és una necessitat dels temps davant la globalització.

La relació entre ambdues economies havia de fer-se, segons ell, sempre des d'una perspectiva de col·laboració i mai de subordinació, i l'economista reusenc afegia: "I el coneixement mutu és el primer pas per a la comprensió i col·laboració." Cal dir que Perpinyà era conscient que no sempre els catalans, i cal recordar que parlava per a catalans, coneixien suficientment bé la realitat valenciana. I per això, escrivia: "Jo crec que fins ara no s'havia prestat a Barcelona atenció a l'economia valenciana. [...] València coneix Catalunya i aquesta no coneix a l'ensem València."

Els beneficis de la mútua col·laboració ocupen un lloc destacat en el pensament de l'economista. Fet i fet, fa una afirmació que encara avui és plenament assumible: si Catalunya i el País Valencià seguiren per la drecera de la cooperació econòmica i material, arribarien a formar una potència econòmica de pri-

Reproducció a la revista *Economia i Finances* de la dissertació de Romà Perpinyà davant membres d'Unió Catalana l'any 1932.

Biografia

EL T. IMP. 3

mera magnitud. Per això diu: "Al llarg de la costa, s'establirà una de les regions més pròsperes d'Europa, com s'han establert al llarg dels grans rius europeus els grans *hinterlands* de les grans ciutats europees."

Aquesta cooperació, sense menystenir la realitat de la competència, faria situar determinats sectors en una dinàmica molt més favorable que l'actual. Això passa, per exemple, amb els ports. Molt s'escriu cada dia sobre la competència entre els ports de Barcelona i València, però algú s'ha aturat a pensar el que representarien si coordinaren, fins allà on fóra possible, algunes de les seues polítiques? Romà Perpinyà sí que ho va fer: "El comerç exterior dels ports de Catalunya i de València representa més del 50% de tot el comerç exterior de la península. La població de Catalunya més la de tota València suma tan solament el 18,5% del total de la població d'Espanya. Així, doncs, solament una molt escassa quinta part de la població d'Espanya té més del 50% del seu total comerç exterior." Perpinyà intueix la importància d'un litoral compartit de més de mil quilòmetres de longitud i reivindica una visió conjunta —una mena de front portuari i marítim—, per a aquest espai: "Per mar, cal que considerem la costa valencianocatalana no com un mar, sinó com un riu."

En el pensament d'aquest reusenc, la col·laboració transregional es materialitza també en un tema de gran actualitat: les infraestructures. La contigüitat geogràfica entre Catalunya i el País Valencià i el paper d'aquella com a porta de França hauria d'abocar catalans i valencians a una intensa col·laboració en aquesta matèria. Per això, escriu: "Catalunya, com Bèlgica, està en una situació magnífica de regió de trànsit; per això fa falta, però, un requisit. Salvar la frontera ràpidament i amb les menors despeses possibles. Cal, doncs, que s'estableixi una decidida col·laboració per tal que sigui aviat realitat un fet: la via d'ample internacional des de les regions riques valencianes fins a la mateixa frontera catalana dels Pirineus." No és un mal recordatori de les assignatures pendents que els valencians tenim en la nostra relació amb la resta d'Europa.

Nascut a la ciutat de Reus el 1902 i mort el juliol del 1991, Romà Perpinyà Grau va estudiar a la Universitat de Deusto, la mateixa on es va llicenciar un altre personatge del moment, el valencià Ignasi Villalonga, amb el qual treballaria anys més tard. Perpinyà va realitzar estudis de doctorat a Frankfurt, Berlín i a l'Institut d'Economia Mundial de Kiel. En tornar a Espanya, va treballar

amb Francesc Cambó, i el 1927 va ocupar càrrecs destacats en el servei d'estudis de la Compañía Hispano-Americana de Electricidad (CHADE). El treball de Perpinyà amb el polític català va ser intens i fructífer i el va portar a afirmar el 1952 que "Cambó va ser la més gran personalitat de la idea crítica en l'aspecte politicoeconòmic; és a dir, pragmàtica: fets, casos, coses, moments".

El 1929, Romà Perpinyà Grau va guanyar el càrrec de secretari tècnic del Centre d'Estudis Econòmics Valencians, presidit aleshores per Ignasi Villalonga i Villalba, on va treballar fins el 1936. En aquesta feina, va desenvolupar tota una línia de treball centrada a analitzar el context internacional, les noves variables econòmiques europees i els processos territorials de recomposició dels fluxos mercantils interns i externs i organitzant una oficina tècnica amb informes, fitxes bibliogràfiques i estadístiques i una biblioteca de gran importància. El 1932, Romà Perpinyà va pronunciar la conferència "L'interès col·lectiu econòmic a Catalunya i València". Durant aquest període també va escriure algunes de les seues obres més destacades, com *La política econòmica espanyola ante el memorándum Briand* (1930), *Memorándum sobre la política del carbón* (1935) i, especialment, *De Economía Hispana* (1936).

Durant els anys de la Segona República va treballar com a professor en l'escola d'intendents mercantils de València. Acabada la Guerra Civil, Romà Perpinyà va ocupar distints càrrecs en la nova administració del règim del general Franco. Tot i això, la seua independència de criteri li va impedir connectar plenament amb les autoritats franquistes. Fou membre del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) i de l'Institut d'Estudis Polítics, i professor a la Universidad Complutense i a la Pontificia de Salamanca. Va ser investit doctor *honoris causa* per la Universitat de València i va rebre el 1981 el premi Príncep de Astúries.

La conferència de Romà Perpinyà Grau del 1932, doncs, forneix d'arguments ja històrics per a la cooperació. Més enllà de les diferències entre les economies catalana i valenciana dels anys trenta i les actuals, subsisteixen temes de fons que

no s'han resolt i que constitueixen elements de l'agenda de relacions entre les nostres societats de cara al segle XXI.

Josep Vicent Boira Maiques
Dtor. de la Càtedra Ignasi Villalonga